

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economics Community, AEC)
ของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในจังหวัดเชียงใหม่
ชื่อและนามสกุล นางสาววิลาวัณย์ ฝิ่นนันทดา
แขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตร
สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. จินดา ขลิบทอง
2. รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2556

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์สุกัญญา อธิปอนันต์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินดา ขลิบทอง)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล)

ชื่อวิทยานิพนธ์ การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economics Community, AEC)

ของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในจังหวัดเชียงใหม่

ผู้วิจัย นางสาววิลาวัณย์ ไฝนนท์ตา รหัสนักศึกษา 2549002034 **ปริญญา** เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต

(ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์ ดร. จินดา ขลิบทอง

(2) รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน **ปีการศึกษา** 2555

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพเศรษฐกิจ สังคมของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกลำไย จังหวัดเชียงใหม่ (2) ความรู้ และความเข้าใจของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกลำไย จังหวัดเชียงใหม่ ต่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การผลิตลำไย และการส่งออกลำไย (3) การเตรียมความพร้อมต่อการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกลำไย จังหวัดเชียงใหม่ (4) ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อมต่อการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือ เกษตรกรผู้ปลูกลำไยที่ผ่านการอบรมโครงการปรับปรุงคุณภาพและเพิ่มมูลค่าผลผลิตลำไยเพื่อการส่งออก จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1,163 ราย ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 298 คน โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า (1) เกษตรกรกว่าครึ่งเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 49.23 ปี โดยจบประถมศึกษาปีที่ 6 รายได้เฉลี่ย 227,396.64 บาท มีรายได้จากการปลูกลำไย 135,265.77 บาท เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้แหล่งเงินทุนจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ มีหนี้สินเฉลี่ย 72,838.93 บาท มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 10.00 ไร่ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ของตนเอง เกษตรกรปลูกลำไยเฉลี่ย 7.64 ไร่ ส่วนใหญ่ให้ผลผลิตแล้วและผลิตในฤดู โดยปลูกลำไยพันธุ์อีดอ มีประสบการณ์ในการปลูกลำไยเฉลี่ย 13.72 ปี ส่วนใหญ่เป็นอาสาสมัครผู้นำ มีการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นประจำ โดยเกษตรกรรับข้อมูลเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจากโทรทัศน์มากกว่าแหล่งข้อมูลอื่นๆ ข้อมูลด้านอื่น ๆ เกษตรกรส่วนใหญ่จะได้รับจากเจ้าหน้าที่รัฐ (2) เกษตรกรผู้ปลูกลำไย โดยเฉลี่ยแล้วมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การผลิตลำไย และการส่งออกลำไย ในระดับมาก (3) เกษตรกรมีการปฏิบัติในประเด็นต่าง ๆ ของการผลิตลำไยคุณภาพเพื่อการส่งออกในระดับมาก (4) เกษตรกรให้ความสำคัญในการเตรียมความพร้อมในเรื่องต่าง ๆ ในระดับมาก โดยได้ให้ความสำคัญกับการลดต้นทุนการผลิต เพิ่มปริมาณผลผลิตต่อไร่ การผลิตให้ได้ผลผลิตที่มีความปลอดภัย การรวมกลุ่มกันของเกษตรกรเพื่อให้อำนาจต่อรองทางการค้า และพัฒนาความรู้ในการผลิตลำไยคุณภาพมาตรฐานตามที่ตลาดต่างประเทศต้องการ (5) เกษตรกรเห็นว่าการเตรียมความพร้อมในด้านการพัฒนาความรู้ พัฒนาประสิทธิภาพหาแนวทางลดต้นทุนในการผลิต การใช้สารเคมีในระดับที่ปลอดภัย การติดตามข่าวสารและการพัฒนาทางด้านภาษาต่างประเทศ สามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง (6) เกษตรกรมีปัญหาของการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในระดับมาก โดยประเด็นที่เกษตรกรมีปัญหามากที่สุดคือการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้ผลิตลำไย ยังไม่ดีเท่าที่ควร

คำสำคัญ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เกษตรกรผู้ปลูกลำไย จังหวัดเชียงใหม่

Thesis title : Entering Asean Economics Community (AEC) by Longan Farmers in Chiang Mai Province

Researcher: Miss Wilawan Fainanta ; **ID:** 2549002034;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development);

Thesis advisors: (1) Dr. Jinda Khibtong, Associate Professor; (2) Bumpen Keowan, Associate Professor; **Academic year:** 2012

Abstract

The objectives of this research were to study; (1) socio-economic circumstance of longan farmers in Chiang Mai Province (2) knowledge and understanding of longan farmers in Chiang Mai Province regarding the Asean Economic Community (AEC), longan production and longan export (3) readiness preparation in response to the Asean Economic Community (AEC) by longan farmers in Chiang Mai Province (4) problems and suggestions for readiness preparation in response to the AEC.

The studied population was a number of 1,163 longan farmers who attended a training on the project of longan quality improvement and value added production for export in Chiang Mai Province. By simple random sampling, 296 farmers were the research samples. Data was collected from them by an interview form and was analyzed by computer programs. Statistics used were frequency, percentage, minimum value, maximum value and standard deviation.

Research findings were as follows. (1) Most of the farmers were male with the average age at 49.23 years. They completed higher primary education. Their average income was 227,396.64 baht and out of 135,265.77 baht was from longan plantation. Most of their capital was from the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives. Their average debt was 72,838.93 baht. The average off their occupied agricultural area was 10.00 rai, mostly belonged to them. The average of longan planting area was 7.64 rai which mostly yielded in season and already yielded. Farmers planted the longan of E-daw variety and their average planting experience was 13.72 years. Those who made regular contacts with agricultural extension agents were volunteers/leaders. In terms of receiving AEC information, the farmers learned from television news rather than other sources of information. Most of them also received other information from the government authorities. (2) By average, the longan farmers acquired knowledge and understanding about the AEC, longan production and longan export at high level. (3) The farmers' practices over various issues of quality longan production for export was at high level. (4) The importance of readiness preparation by farmers in any activity was at high level. For example, they placed importance upon increase productivity per rai, production for safe products, group forming by farmers for commercial bargaining power and knowledge development on standard longan production as required by overseas market. (5) They believed they could manage the following by themselves; readiness preparations for knowledge and efficiency development, seeking ways to lower costing, chemical substance utilization at safe level including foreign language development. (6) Their entering the AEC problem was at high level, particularly the serious one was forming group by longan farmers which was still not very well done.

Keywords: Asean Economics Community (AEC), Longan farmers, Chiang Mai Province

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยได้รับความกรุณาเอาใจใส่และให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากท่านรองศาสตราจารย์ ดร. จินดา ขลิบทอง อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และรองศาสตราจารย์ บำเพ็ญ เขียวหวาน อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมและท่านอาจารย์สุกัญญา อธิปอนันต์ ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาสละเวลาในการให้คำปรึกษาแนะนำ ถ่ายทอดความรู้ และแนวความคิดทางด้านวิชาการอันมีคุณค่า ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ถูกต้องสมบูรณ์ พร้อมทั้งให้กำลังใจตลอดเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่สนับสนุนทุนวิทยานิพนธ์ คณาจารย์ประจำสาขาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ทุกท่านที่ให้ความรู้ ประสบการณ์และแนวคิดที่เป็นประโยชน์ เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่อำนวยความสะดวกทุกด้าน อันมีผลทำให้การศึกษาประสบผลสำเร็จ พร้อมกันนี้ขอขอบคุณเพื่อน ๆ มหาบัณฑิตส่งเสริมการเกษตร รุ่นที่ 12 โดยเฉพาะเพื่อนกลุ่มภาคเหนือตอนบน ที่ให้กำลังใจมาโดยตลอด และสำคัญที่สุด คือ เกษตรกรผู้ปลูกลำไยในจังหวัดเชียงใหม่ ที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้รับกำลังใจ แรงผลักดันอันยิ่งใหญ่และมีค่ายิ่งจากบิดา มารดาและน้องสาว ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ถือว่ามีค่ามาก หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ และสามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน คุณค่าและความดีอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บิดา มารดา ครูบาอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

วิลาวัณย์ ฝิ่นนันทดา

พฤษภาคม 2556

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
ประชาคมอาเซียน (Asean Community, AC).....	7
ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economics Community, AEC).....	12
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อม	20
ความหมายและวิธีการส่งเสริมการเกษตร.....	23
การผลิตลำไย	29
สถานการณ์ลำไย	40
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	51
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	51
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล	56
การวิเคราะห์ข้อมูล	56

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร	57
ตอนที่ 3 การปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตลำไยให้มีคุณภาพได้มาตรฐานเพื่อการ เข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	83
ตอนที่ 4 การเตรียมความพร้อมของเกษตรกรในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	88
ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียนของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในจังหวัดเชียงใหม่	92
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	96
สรุปการวิจัย	96
อภิปรายผล	99
ข้อเสนอแนะ	104
บรรณานุกรม	107
ภาคผนวก	115
แบบสัมภาษณ์	117
ประวัติผู้วิจัย	128

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ปริมาณปุ๋ยเคมีที่ใส่ในแต่ละครั้งของการแตกใบอ่อน.....	33
ตารางที่ 2.2 อัตราการใช้โพแทสเซียมคลอไรด์กับลำไยที่มีขนาดทรงพุ่มขนาดต่าง ๆ.....	35
ตารางที่ 2.3 การใช้โพแทสเซียมคลอไรด์เพื่อผลิตลำไยนอกฤดูในรอบปี.....	35
ตารางที่ 2.4 ความต้องการน้ำรายวันของลำไยทรงพุ่มขนาดต่าง ๆ.....	36
ตารางที่ 2.5 ปริมาณปุ๋ยเคมีที่ใส่ต้นลำไยในระยะติดผลถึงระยะใกล้เก็บเกี่ยว.....	37
ตารางที่ 2.6 การใช้สารป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูลำไย.....	37
ตารางที่ 2.7 การปฏิบัติดูแลลำไยให้มีผลผลิตคุณภาพดีในรอบปี.....	39
ตารางที่ 2.8 พื้นที่และประมาณการผลผลิตลำไย ปี 2555.....	42
ตารางที่ 2.9 สถิติการส่งออกลำไย (รวม) : ปริมาณและมูลค่าการส่งออก ปี 2550 – 2555.....	45
ตารางที่ 3.1 การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	53
ตารางที่ 4.1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกรของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่.....	59
ตารางที่ 4.2 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และแรงงานในครัวเรือนของเกษตรกรผู้ปลูกลำไย ในจังหวัดเชียงใหม่.....	61
ตารางที่ 4.3 ปัจจัยทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในจังหวัดเชียงใหม่.....	64
ตารางที่ 4.4 ขนาดพื้นที่ถือครองของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่.....	66
ตารางที่ 4.5 สภาพพื้นที่ถือครองที่ดินของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่.....	67
ตารางที่ 4.6 ขนาดพื้นที่ปลูกลำไยทั้งหมดของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่.....	67
ตารางที่ 4.7 ขนาดพื้นที่ปลูกลำไยที่ให้ผลผลิตแล้วของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่.....	68
ตารางที่ 4.8 ขนาดพื้นที่ปลูกลำไยที่ยังไม่ให้ผลผลิตแล้วของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่.....	68
ตารางที่ 4.9 ลักษณะการผลิตลำไยของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่.....	69
ตารางที่ 4.10 ชนิดพันธุ์ของลำไยที่ปลูกของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่.....	70
ตารางที่ 4.11 ประสบการณ์ในการปลูกลำไยของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่.....	70
ตารางที่ 4.12 ปัจจัยทางสังคมของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่.....	71
ตารางที่ 4.13 การมีส่วนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในจังหวัดเชียงใหม่.....	72
ตารางที่ 4.14 สื่อในชุมชนและครอบครัวของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในจังหวัดเชียงใหม่.....	74
ตารางที่ 4.15 การติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกลำไย ในจังหวัดเชียงใหม่.....	75

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.16 แหล่งข้อมูลข่าวสารที่เกษตรกรได้รับในเรื่องต่าง ๆ	76
ตารางที่ 4.17 ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	78
ตารางที่ 4.18 ระดับความรู้ความเข้าใจการผลิตลำไยคุณภาพ	79
ตารางที่ 4.19 ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งออกลำไย	81
ตารางที่ 4.20 ระดับความรู้ของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและการผลิตลำไย	82
ตารางที่ 4.21 การปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตลำไยให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน เพื่อการส่งออก	83
ตารางที่ 4.22 ระดับการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตลำไยให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน เพื่อการส่งออก	87
ตารางที่ 4.23 ระดับความสำคัญของการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียนของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในจังหวัดเชียงใหม่	88
ตารางที่ 4.24 ความสามารถในการปฏิบัติในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียนของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในจังหวัดเชียงใหม่เชิงความคิดเห็น	90
ตารางที่ 4.25 ระดับความสำคัญของปัญหาการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในจังหวัดเชียงใหม่	93

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ภาพที่ 2.1 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกลำไยสดของประเทศไทย ปี 2551- 2555.....	46
ภาพที่ 2.2 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกลำไยอบแห้งของประเทศไทย ปี 2551-2555.....	46
ภาพที่ 2.3 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกลำไยกระป๋องของประเทศไทย ปี 2551-2555.....	47
ภาพที่ 2.4 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกลำไยแช่แข็งของประเทศไทย ปี 2551-2555.....	48
ภาพที่ 5.1 การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในจังหวัดเชียงใหม่ ..	103

